

מסורת הש"ס

(א) [לקמן סג.] (ב) כלה לר' (ג) [על מה.] (ד) [שנת סג.] (ה) [שנת סג.] (ו) [שנת סג.] (ז) [שנת סג.] (ח) [שנת סג.] (ט) [שנת סג.] (י) [שנת סג.] (יא) [שנת סג.] (יב) [שנת סג.] (יג) [שנת סג.] (יד) [שנת סג.] (טו) [שנת סג.] (טז) [שנת סג.] (יז) [שנת סג.] (יח) [שנת סג.] (יט) [שנת סג.] (כ) [שנת סג.] (כא) [שנת סג.] (כב) [שנת סג.] (כג) [שנת סג.] (כד) [שנת סג.] (כה) [שנת סג.] (כו) [שנת סג.] (כז) [שנת סג.] (כח) [שנת סג.] (כט) [שנת סג.] (ל) [שנת סג.]

להביא עור זים הנושא. * להכי מפרש ואמר להביא עור זית הצומח משום דאין להביא אלף זה לצדו שהרי כל המנויין שם הראויין להיות בעולה שנויין כאן או חוץ מזה. * עור השליל אינו ראוי להיות בעולה דאין שליל לזכרים: זים הנושא. זית הרחם של נקבה: מתני' ואלו

טריפות צעוף. אע"ג דכל טריפות דבהמה כנגדן צעוף הני אטעריכו ליה למיתני נקובת הושט משום פסוקת הגרגרת והוא אילטריך דלא תימא הואיל וחיותו של עוף לא נפש דהא כשר בסימן אחד אימא גרגרת נמי מיטרף במשהו והכמה חולדה משום דקמני מקום שעושה אותה טרפה דהיינו נקיבת הקרוס דלא תימא תקורף כשצד העטס בלא נקיבת הקרוס כדאמר' לקמן צעוף של מים וניקבו הדקין משום דקצעי למיתני ספא' גבי אלו כשירות יאכו בני מעיה ולא ניקבו ואלא תימא עוף שחיותו מועט מיטרף בזימא לחודה: הכמה חולדה על ראשה. מיישנין לנקיבת קרוס: הכמה. נשכחה צעינה דאילו ציד אמרן ועל (דג.) יכד דרוסה לחולדה בעופות וכל עגד החלה מיטרפה זה: נחמרו. וכוונו מחמת האור ונהפכה מראיתן לשון (איכה ה) מני חממרו: אם זהו הוריקו. מפרש בגמרא [נ"ג] לז וקורקנן אדומין שהוריקו וירוקין שהלדימו (ה) א: אם אדומים. הלז והקורקנן כמשפטן שלא עשמה מראה שלשן: דרפה. אדם ברגליו: או שטרפה בזוטל. הכה זה זכותל: או שריצתה בהמה. דאיכא למיחש להני תלתא משום ריסקו איביס ועדיין מפרסכתא אם שהתה מעת לעת ושחטה כשרה וצדיקה צעוף כדאוקמינן בפירקין (דף נ"ג): גמ' מנינים יוד. צפיו של עוף שנשכחו חולדה בלשון וזוקד דוחק אצבעו כלפי חך העוף והמוט נדחק למעלה אם המוט מצצין ויולא דרך נקב המכה: טרפה. שמה' ניקב הקרוס: הניחא למאן דאמר. לעיל (דף מה.) גבי ניקב הקרוס עד דמינקיב עילאה ותתאה שפיר: אלא למאן דאמר. דמריף עילאה לחודיה כי לא מצצין אמאי כשרה דלמא עילאה אינקיב = ותתאה קייס: סתאה מופקע. דזחיפת = אצבע כדדוחפו למעלה: אין צדיקה לחולדה. לנשיכת חולדה: מפני ששיניה דקו. ואפילו ניקב הקרוס פעמים שאין המוט יולא על ידי דחיפת אצבע בחיך: מאי הוי. אי אפשר דלא מצצין פורתא: ועוקמות. ונוקב בצלכסון וכשהמוט נדחק למעלה העטס סותמו ועומד כנגדו שנקב העטס אינו כנגד נקב הקרוס: כי סליק. זעירי מצבל לנהרדעא: ציד. כדמפרש לעיל מנינים יוד כו': אצל לא במסמר. מלמעלה מוליכו על הנקב לראות אם יתגור בקרוס ופותח את הגולגולת תחלה לאחר שחטה ופעמים שאינו נקוב והמסמר נוקבו ומפסיד ממונן ישראל: אף במסמר. מתוך ששיניה דקות ועוקמות אינו מצצין: אצל לא קאי קרוס: אמר ליה רב נחמן לרב ענן. תמהני זוזא: מר אמר. אתה אמרת לי שראית שמואל שהוא צודק לנשיכת חולדה אלמא לא מטרף בעטס לחודיה ואף הונא חזרין אמר לי דלחיה חזייה לרב דצדיק צידא וקשיא לי והא תני לי כו': כנגדן צעוף. צמדי דאימיה צעוף המסס וזית הכוסות לימנהו צעוף: צידק צשימשא. נגד השמש משתכלל אם יראה' נקב שהאור יפה לצדיקה: צמדי

אלו טרפות פרק שלישי חולין

נו.

עין משפט נר מצוה

להביא עור של בית הבושת. לקמן בהעור והרוטב (דף קכב.) פירש רש"י הא דלא חשיב ליה צהדיא צהדי אינך צברייתא משום דבעולה מיירי שהוא זכר ומיהו איכא מאן דתני זבח צפרק כל הזכמים שקיצלו (וצמים כה.) ושם ואלא קמני עולה ויש לומר דלא חשיב אלא מידי דהוה בכל הקרבנות ועור שתחת האליה אע"ג דלינה קרבה אלא כצבש מ"מ איתיה או צחילת אדם או צחילת מוצח וא"ת אמאי לא קאמר נמי להביא עור השליל דחשיב לקמן צמתייתן בהעור והרוטב (דף קכב.) צהדי אלו שעורומיהס כצפרין ואומר ר"מ משום דאין מפגלים בשליל כדאימא פרק כל הפסולין (וצמים לה.) פיגל בשליל לא תפגל הזבח ואף בשליל לא תפגל ט: ורבי יוחנן אמר אף במסמר. וליכא משום מכלה ממונן של ישראל וצפולגתא לאו דוקא דרבי יוחנן דלמר אף צמסמר לא כרבי יהודה ולא כרבי נחמיה:

להביא עור בית הבושת חוץ למקומו פסול ואין בו ברת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת: מתני' ואלו טרפות בעוף נקובות הוושט ופסוקת הגרגרת והכתה חולדה על ראשה מקום שעושה אותה טרפה וניקב הקורקבן וניקבו הדקין ונפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם (ה) ירוקים פסולים אם אדומים כשרים (ה) דרסה וטרפה בכותל או שריצתה בהמה ומפרכתא (ה) ושהתה מעת לעת ושחטה כשרה: גמ' רב ושמואל ולוי דאמרי מ"מכנים יוד לפנים ובודק אם מצבצין ועולה טרפה ואם לאו כשרה הניחא למאן דאמר (ה) עד דמנקיב קרמא תתאה אלא למאן דאמר אינקיב עילאה אע"ג דלא אינקב תתאה נחושה דלמא עילאה אינקיב תתאה לא אינקיב אי איתא דאינקיב עילאה תתאה אגב רוכביה מיפקע פקע אמר זעירי אין בדיקה לחולדה מפני ששיניה דקות וכי שנייה דקות מאי הוי אמר רב אושעיא מפני ששיניה דקות ועקומות כי סליק לנהרדעא שלח להו (ה) דברים שאמרתיה לפניכם מעות הן בידי ברם כך אמרו משמיה דרבי שמעון בן לקיש בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר ורבי יוחנן אמר אף במסמר ובפולגותא דר"י ורבי נחמיה חד בדקי בידא וחד בדקי במחטא מאן דבדיק בידא אמר ליה למאן דבדיק במחטא (ה) עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל אמר ליה מאן דבדיק במחטא למאן דבדיק בידא (ה) עד מתי אתה מאכיל לישראל נבלות נבלות והא שחומה היא אלא טרפות שמה ניקב קרוס של מוח תסתיים דרבי יהודה הוא דבדיק בידא דתניא (ה) רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי יהודה בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרוס של מוח תסתיים הא גופא קשיא אמרת בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר אלמא אית ליה בדיקותא והדר תני נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרוס של מוח אלמא לית ליה בדיקותא סיפא אתאן (ה) לעוף של מים הואיל ואין לו קרוס שלקא דעתך אלא הואיל וקרומו רך אמר ליה רב נחמן לרב ענן מר אמר שמואל בדיק בידא ומכשר ורובין אמר רב בדיק בידא ומכשר (ה) והתני לוי טרפות שמונן חכמים בבהמה * כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרוס של מוח הואיל ואין לו קרוס של מוח הואיל וקרומו רך והיא תרנגולתא דהואי כי רב חנא שדרה לקמיה דרב מתנא נשבר העצם ולא ניקב קרוס של מוח הואי ואכשרה א"ל (ה) והתני לוי טרפות שמונן חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרוס של מוח אמר ליה התם בעוף של מים הואיל ואין לו קרוס של מוח הואיל וקרומו רך רב שזיבו בדיק בשמישא רב יימר בדיק במיא רב אחא בר יעקב בדיק בגילא

יהודה ולא כרבי נחמיה: נב"ל"ת והא שחומה היא. וא"ת והא שמעינן ליה לרבי יהודה דלמר פרק תפלות העוף (וצמים טט:) ושם דשחיתת העוף אינה מטהרת טריפתה מטומאתה דקאמר נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה זה טרפה למה נאמרה להביא טרפה שחטה (ה) שחלצה טהור מכלל שהיא מטמאה) וכן ריש מסכת טהרות גזי י"ג דברים נאמרו צבצלת עוף טהור שחיתתה ומליקתה מטהרת טרפתה מידי נבלה רבי יהודה אומר אינה מטהרת וי"ל דמ"מ כיון דל"ר נחמיה מטהרת לא הוה ליה לנימנר שהיה מאכיל נצילות ועוד דלא מסיק אדעתיה תסתיים דרבי יהודה הוה דצדיק צידא: מר אמר שמואל בדיק בידא וכן רב. ואף על גב דלמר אמרינן לעיל רב ושמואל ולוי דאמרי מנינים יוד לפנים וזוקד מ"מ אשמועינן הכא דמעשה נמי עמד: והא תני לוי טרפות שמונן חכמים וכו'. צמס דמקשה מצרייתא ארצ ושמואל דאלוי גופיה הוה מני למפך דלמר לעיל מנינים יוד לפנים וזוקד: זבלו

אמרת בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר אלמא אית ליה בדיקותא והדר תני נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרוס של מוח אלמא לית ליה בדיקותא סיפא אתאן (ה) לעוף של מים הואיל ואין לו קרוס שלקא דעתך אלא הואיל וקרומו רך אמר ליה רב נחמן לרב ענן מר אמר שמואל בדיק בידא ומכשר ורובין אמר רב בדיק בידא ומכשר (ה) והתני לוי טרפות שמונן חכמים בבהמה * כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרוס של מוח הואיל ואין לו קרוס של מוח הואיל וקרומו רך והיא תרנגולתא דהואי כי רב חנא שדרה לקמיה דרב מתנא נשבר העצם ולא ניקב קרוס של מוח הואי ואכשרה א"ל (ה) והתני לוי טרפות שמונן חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרוס של מוח אמר ליה התם בעוף של מים הואיל ואין לו קרוס של מוח הואיל וקרומו רך רב שזיבו בדיק בשמישא רב יימר בדיק במיא רב אחא בר יעקב בדיק בגילא

אמרת בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר אלמא אית ליה בדיקותא והדר תני נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרוס של מוח אלמא לית ליה בדיקותא סיפא אתאן (ה) לעוף של מים הואיל ואין לו קרוס שלקא דעתך אלא הואיל וקרומו רך אמר ליה רב נחמן לרב ענן מר אמר שמואל בדיק בידא ומכשר ורובין אמר רב בדיק בידא ומכשר (ה) והתני לוי טרפות שמונן חכמים בבהמה * כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרוס של מוח הואיל ואין לו קרוס של מוח הואיל וקרומו רך והיא תרנגולתא דהואי כי רב חנא שדרה לקמיה דרב מתנא נשבר העצם ולא ניקב קרוס של מוח הואי ואכשרה א"ל (ה) והתני לוי טרפות שמונן חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרוס של מוח אמר ליה התם בעוף של מים הואיל ואין לו קרוס של מוח הואיל וקרומו רך רב שזיבו בדיק בשמישא רב יימר בדיק במיא רב אחא בר יעקב בדיק בגילא

נקוב והמסמר נוקבו ומפסיד ממונן ישראל: אף במסמר. מתוך ששיניה דקות ועוקמות אינו מצצין: אצל לא קאי קרוס: אמר ליה רב נחמן לרב ענן. תמהני זוזא: מר אמר. אתה אמרת לי שראית שמואל שהוא צודק לנשיכת חולדה אלמא לא מטרף בעטס לחודיה ואף הונא חזרין אמר לי דלחיה חזייה לרב דצדיק צידא וקשיא לי והא תני לי כו': כנגדן צעוף. צמדי דאימיה צעוף המסס וזית הכוסות לימנהו צעוף: צידק צשימשא. נגד השמש משתכלל אם יראה' נקב שהאור יפה לצדיקה: צמדי

ר"ג א ב מנואל לעיל דף ז: ר"ד ג מ"י פ"ו מהלכות שמיטה הלכה ז סמג ע"פ סג טור ש"ע י"ד ס"י ז סעיף ב: ר"ט ד ה מנואל לעיל דף ז: ר"ז ו מ"י פ"ו מהלכות שמיטה הלכה כ' ופ"י שם הלכה יא סמג שם טו"ע י"ד סמג זכ סעיף א: ר"ז ז מ"י פ"ט שם הלכה כ' סמג שם טו"ע י"ד סמג זכ סעיף ב: ר"ח ח מ"י פ"י שם הלכה ז סמג שם טו"ע י"ד סמג זכ סעיף ב: ר"ט י מ"י פ"ו שם הלכה ז' ופ"י שם הלכה י' [א:]

שיטה מקובצת

א] ומפרכתא את שהתה: ב] ולא ניקבו דלא תימא: ג] נחמרו וכוונתו מחמת: ד] אם ירוקים מפרש בגמרא: ה] וירוקים שהאדמוי דקין: ו] בדחיפת האצבע כשדוחפו: ז] אם יראה שם נקב:

רבינו גרשום

מכניס יוד לפנים ובודק. כלומר כיצד בודקין אם ניקב קרוס של מוח מכניס אצבעו לפניו ובודק אם מצבצב ועולה המוח טרפה דודאי ניקב הקרוס: אין בודקין לחולדה ביד. כלומר דאמרינן מכניס אצבעו לפניו אם מצבצב ועולה טרפה: מפני ששיניה דקות כלומר ואע"פ שניקב קרוס של מוח לא יתא המוח מצבצב: וכי שניה דקות מאי הוי. כלומר אע"פ שניקב (אם נוקב) קרוס של מוח [אי אפשר] שלא יהא מצבצב: אבל לא במסמר. כלומר למעלה מראשו: עד מתי [אתה] מכלה ממונן של ישראל. כלומר כשמכניס המסמר אם לא נקוב המסמר מנקבו: אלא עד מתי אתה מאכיל טרפות לישראל. שמה אינקיב קרוס של מוח ולא אדעתיה דלא בדיק יפה: אלמא אית ליה בדיקותא. כלומר אע"פ שנשבר העצם אף על פי שניקב קרוס של מוח נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרוס של מוח: רב בדיק בידא ומכשר. כלומר מכניס יוד לפניו ובודק אי לא מצבצב המוח מכשר ליה אע"פ שנשבר העצם: בדיק בשימשא. כלומר כנגד השמש: בדיק במיא. שופך לתוך הנקב מים וחוזר ושופך מן הנקב אם המים תחלבו בידוע שניקב קרוס של מוח אם צלולים בידוע שלא ניקב קרוס של מוח: